

Zas Latweeschu draugs.

1843. 24. Juhni.

25ta lappa.

Gaudenajs Zehkabs.

Stahsts preekšč kristigeem wahrguleem.

(No Schuberta-tunga Wahzu raksteem pahrtulkohts.)

Dhtra nobalka.

Ko wehl gaudenajs Zehkabs stahstijis, un ká wínsch nomirris un aprakts.

Mahzitajs Zehkabam fazzija: »ak ká jums nabbagam tē waijadseja weenam pascham sehrotees, tã atstaham! Ak Deews, kas ta par geuhstibu! Peez defmit tahdi behdu gaddi!«

Gaudenajs atbildeja: »man ne mas naw garsch laiks palizis, un arri tikkat pa rettam beedri peetrufkusch, bet atstahs es ne mas ne bijis. Papreekšč ar manni schē divi gaddus fadsihwoja wezs saldats atstahwneeks, kam septinu gaddu karrã bija abbas kahjas noschautas. Tas bija weens gohdigs zilweks, wínsch dauds fwehtas dseefmas ar manni kohpã dseedaja, un man wahjam daschadi lihdsēja. Toreis arri weens deewabihjigs jauns mahzitajs, ta wezza basnizkunga dehs, kas mums preekšč ta nelaiķa bija, manni daschureis apmekleja. Wínsch sawam tehwan par paligu bija peedohts, bet jau to brishdi ar wahjam kruhtim zeete, un ne ilgi pehz tam nomirre. Tam deewabihjigam lungam tehws bija lizis man tizibã mahzih, kad manni gribbeja pirmu reisi pee fwehta wakkarina peenemt. Wínsch preezajahs redsedams, ka es to mihku Deewa wahrdi bija dauds lassijis, un zaur Deewa schehlastibu weenu ohtru mahzibu pee sirds nehmis. Kad wínsch man bija salkã zettortdeenã eefwehtijis, un to fwehtu wakkarehdeenu dewis, wínsch ar affarahm azzis us manni teize: »Zehkab, mehs gan schē ne effam basnizã, bet nabbagu buhdinã, tomehr man sirds pee ta fwehta darba it fwehti kuhst. Es teescham sinnu, mehs abbi preekšč Deewa gohda krehla fwehtigi fatiksim, un lai Deews man lihds, tahdu drohschu un preezigu tizibu turreht, kahdu wínsch tewim dewis!« Labdeenu ardohdams, tas mihstajs lungs mannim sirsnigi sawu rohku sneedse, it ká es wínam buhtu leelu mihlestibu rahdijis, un ne wínsch mannim. Wínsch gan jau dohmaja, ka manni wairs ne spehs apmekleht, jo to neddetu pehz leeldeenas wínsch flims eelikkahs, un wairs ne zehlahs, bet ruddena gallã nomirre. Kad tas wezs atstahwneeks man pateize, ka wínsch mirris, un no ristã behres buhs, es gan gauschi pehz sawa drauga un preeka deweja raudaju, bet man pee tam prahts tahds drohschs un lihsgimis bija, it ká es pats arri jau buhtu to meeru un preeku dabbujis pabaudih, ko fwehtigas dwehfeles eemanto tur aishajuschas. Pa wíffam man arri, pirmu reisi to fwehtu wakkarinu boudijuscham, par ilgu laiku tahds leels sirdsmeers bija, it ká es jau buhtu debbesis kluis. — Toreis man arri laizigas pah-

tiffchanas ne trufke, jo panti man ne fahpeja, un es fawu maifi warreju ar rofkas darbeem nopelnicht, arri fawam beedrim wehl scho to peemest.“

»Rad wezzajs atftahwneeks bija mirris, tad weena wezza kaitu fa: ehfta feewa pee man nahze ftahweht flinneeku nammâ, un pagasts tai ar laiku kahdus atrastus behrnus un fehrdeenus dewe kohpt, kam ne bija kas gabda. Nu man preeks gabbijahs, ar behrneem fateekohst, bet arri daschs firdehfts, jo wezza Magreete daudsreis gabje fehrst, un bija par puffdeenahm un par zaurahm deenahm us lauku. Tohs behrnus wiina pee man pamette, un kad tee nu brehze un raudaja kohpjami, tad es ne spehju ne pats lihdsetees, ne wiinneem paligâ nahkt. — Nu jau pahri par 20 gabdeem, tad ta wezza Lihse pee man nahze, ta laukufardsene, juhs no wiinnas gan buhfeet dsirdeju fchi, zeenigs mahzitajs. Ta gan pirnak bija nemeeriga, bet pehz mehsh kohfschi fatikkam kohpâ, un wiina man dauds labba darrijusi, lai Deews wiina to atlihdsina muhschigil! — Arri kamehr wiina mirrusi, labbt pahstami draugi man daudsreis nahkufchi raudsiht, un es ne esmu ilgi weens pats palizjis. Bet atstahs es ne buht ne bijis, jo it tannis brishchds, kad es ne weenu zilweku ne redseju, un wifs ap man bija klufs un kâ apmirris, tad es no wiffas firds un par leelu preeku manniju, ka mans Kungs Jesus pee man irr, kas no behrna deenahm lihds pat wezzumam man wairak mihlejis un apgabajs, ne kâ mahte fawu behrnu spehji mihleht un apgabdaht.“

Mahzitajs nu fazzija: »mihlajs Zehlab, bet es tatschu sinnu, ka jums leelas fahpes irr fawâs kaitigâs un jehlâs meefâs. Es arri daschureis mannijis, ka juhs zeesdami kluffam waidejat. Woi tad juhs arri spehjat, firdi tahds lihgsins un drohschs palikt, kâ stahstijat?«

Gaudenajs fazzija: »zeenigs kungs, no masahm deenahm es eemahzijohs diwejas fahles fataisht, kas wiffas fahpes weeglo, un wiffas behdas aisdsemm. Un kad mannas wahrigas rofkas wairs ne ko ne spehje strahdaht, es to wehl labbaki eeprattu. Tahs pirmas fahles irr tahdas: preeksch Deewa japasemmojahs; un tahs ohras tahdas: us Deewu preezigi jazilla prahts. — Kad man meefas fahpes dikti aisdnehme, es wiffu to shehlastibu un usrizzibu atzerrejohs, ko mans Deews un Radditajs man no mahtes meefahm dewis, un kâ wiinsch manni gaudenu zilweku pahrstahwejis, barrojis, dsirdinajis, gehrbis un fildijis, un wiffwairak: ka wiinsch man fawam mihlam Dehlan peeweddis, zaur swehtu Garru eepreezinajis un ar augsteem preezas wahrdeem atspirdsinajis, un man ar scho swehtu meelastu eekihlajis, ka es wiina muhschigas swehtibas un gohdibas beedris un mantineeks esmu. Kad es nu schohs labbumus atminnedams eedohmaju, kahds neezigs neezinsch es esmu; kad es to wiffaugstaku debbes un semmes Kungu un waldineeku eeffattiju, kas pee tahda gaudena tahpa nahkt labdaridams: tad es firdi tahds pasemmigs palikku, ka es, tâ fakohst, appaksch tahm fahpehm pagrimmu, kas wifs zaur tai gohdibai naw lihds turramas, kas pee mums parahdisees. Man tad tâ palikke, it kâ tahs fahpes augsti pahri par mannu galwu dausitohs, un manni wairs ne aisdneem, tâ kâ juhkas bangas tahs siwis ne aisdneem, kas dibbeni peld.“

»Zeb es arri garru us to Kungu jillaju, kas no debbesim nonahze us semmes mohzibahm un trahkumeem. Es ezzerrejohs wiina zeeschanas, un arri wiina augschamzelschanu un debbes braukfchanu. Un kad es schihs fahles peenehmu, tad man palikke kâ punnam, kas pahr grioschu ehku augsti liddinajahs gaisâ. Es augsti par

fawahm fahpehm tappu pahrzelt, un tahs wairs ne mannju. Tahds brichschs mannas nopuhtas par pateizibas luhgshanahm, un mannas waidas par flawas dseefmahm palikke. Tad nu man gan jafalka: es nabbaga gaudens, kamehr dshws, esmu preeku redsejis, un no mihtahm Deewa rohlahm dauds labba dabbujis. Urri laukâ, kur faule jauki spihd, gan waffara, gan ruddens man gahrdus augtus nessuschî un dewuschî, jo kad kirschî, ohgas, ahboti un bumbeeri eenahze, manni mihti pahstami nabbaga Zehkabu atzerrejuschî, un man papilnam peenessuschî.

Zaunam mahzitajam firds fassille, schohs wahrbus dširdosham. Tahdu tizzibu winsch wehl ne bija eeksch Israeta atraddis; nabbaga Zehkabs, pats ne sinnadams, fawu mahzitaju bija pamahzijiis. Un tam tahdas pamahzishanas it tai deenâ ihsti waijadseja, jo bija kahdas fareebshanas fawâ animatâ gaddijuschees, ar ko prahts behdigis un mastizzigis palizzis.

Zehkabs nu grehkus fuhdseja. Us tahdu wihsî tiklai tas zilweks warr grehkus fuhdseht, kas wissai stipri un spehzigî manna, ka tas dshwajs Deews tuwu klastu irr. Mahzitajs flimmam tad to fwehtu meelastu dewe. Wakkara faule noeitohht Zehkaba bahlu waigu apspihdeja, un tas lohti preezigis un spehzigis israhdljahs, kâ ar debbes spehkeem apfaldrohts. Un jaunajs mahzitajs labdeenu atdewis, no tahs buhdinas tahdu fwehtigu meera apmannu pahrneffe, ko wehl ne bija baudijiis dshws buhdams.

Nabbaga Zehkabs wehl schoreis atspirge, un waffaru padshwoja, firdi preezigis, un meesâ fahpsu pilns. Pa tam jaunajs mahzitajs winnu ressham apmekleja, un katru reisi, flimmu eepreezinadams un drohshinadams, pats wehl wairak eepreezejahs un garrâ spirinajahs. Us ruddeni azzim redsoht Zehkabam spehki sudde, un winsch gribbeja isdšist. Wehl weenu reisi mahzitajs arnahze; flimmam bals jau peetrubke, winsch tiklai azzis apfahrt mette, tannis firsnigu mihlestibu, paseimmigu prahtu un acshstigu firdi rahdidams. Kad mahzitajs isgahze, winsch tam wehl pateizibas šimi dewe, un tad us augschu flattijahs. Zaunam mahzitajam tâ palikke, it kâ pascham ihstneeks jehlabs draugs gribbeja mirr. To paschu wakkaru winsch wehl fawu puifi, gohdigu zilweku, us flimneeku nammu fuhstija, lai par nakti pee mirreja paleek. — To gan ne waijadseja, jo tas puifis diwi wihrus pee Zehkaba atradde, un tas weens winnam no Jahwâ ewangeliuma tahs pehdigas nodalkas preekschâ lassija. Bet mahzitajam ne bija schehl to puifi fuhtijuscham, jo schim ta nabbaga gaudena mirschana tâ bija pee firds gabjust, kâ winsch to ne muhscham ne warreja aismirst, un ar leelahm affarahm fawam kungam strahstija.

Zehkabs preeksch pussnakes bija saldi aismidšis; tee diwi wihri fazzija, winsch pa dauds mehnescheem ne effohht tik saldi gullejis. Dabeu stundes gullejuscham waigs bija nobahlis, bahls jo bahls, bet tahds fwechs palizzis, kâ tas weens wihrs teizis: »tam nu waigs kâ Deewa fwehteem.« — Pehz winsch pamohdees, apfahrt flattijis kâ zilweks, kas ar leelu preeku ne warr runnaht, — un par masu brihdi flaidri un ar gaischu balsi fauzis: »redsi, nu jau tas pateefi klast, ko es dshws buhdams esmu tizzejis un zerrejis, un mannas azzis to jau redsejuschas, un firds to jau fajurrufi!« Tad winsch lihšmi pasmaidijiis un us augschu flattijis, flaidri kâ buhtu debbesu jaukumus zaur schkirbu eeraudšijiis. Pehz flimmajs atkal tohs wihrus pee gultas eeffattijis, abbus pee wahrda fauzis, un pamahzijiis, lai tam Kungam Jesum ustizzigi kalpo wahrds un darbds, lihds par gallam,

un lai ar launeem kahrumeem ne apgahnahs, kas prett dwehsele karmo. Eā arri to puiffi pamahzijs, un wiffus trihs nofwehtijis. Tad lizzis lai wehl to 103fchu Dah wid a dseefmu lassa. Bet kad pee teem wahrdeem zettortā pantā tappufchi: »kas tewi pufchko ar schehlastibu un apschehlofchanahm« — tad winsch azjis aisdarrijis, un weegli fwehti aismidjis. — Zauka rihta swaigsne pa lohga paspihdejusti, kad weens no teem wihreem winnam azzu wahkus afspeedis, fazzidams: »schis nu fwehtigi aisingahjis, un pateesi lihds gallam tizzibu turrejis; luhgfin Deewu, lai winsch mums arri tahdu labbu tizzibu dohd, un muhs tahdus ustizzigus darra lihds gallam.« Tad winni wiffi trihs wehl lohpa Deewu luhgufchi, un labbus wahrdus mihsufchi, lihds deena aufufi, tad lihki nomafgajufchi, gehrbufchi un us gultu nolikufchi. — Affaras flauzidams, tas puiffis wehl schohs wahrdus peelikke: »mihstajs kungs, es jums ne warru isteift, kahda manna firds. Man tik weegla irr, un tatschu arri gruhra. Es ne fenn ar jums atnahjis, nabbaga Zehkaba ne biju ne redsejis, ne apmeklejis, un winsch man tahdu fwehtibu atstahjis, fo es muhscham winnam ne spehju atlihdinaht.«

Zauka lehnā ruddena deenā nabbaga Zehkaba lihki nesse glabbah. Putni probjam eedami gaisā un krumds preezigi swilpoja, it kā pafinnadami, ka nu drihs us jauku semmi ees, kur seemas naw, neds balta lihku palaga no sneega taifita, bet kur lohki gaddahs, kas ar weenu falko seedu pilni un selta auglu, us falkofschahm atmattahm. Diwi deenas preefch tam tur bija baggatu fainneeku paglabbajufchi, un zeema laudis pullā winnu pawaddijufchi. Bet tur neweens zilweks ne bija pehz ta nelaika schelodams raudajis. Jo laudis fazzija, winsch gan sawus gahjeus riftigi pa-ehdinajis un gehrbis, un dascheem nabbaga algadcheem labbus pelnus nowehlejis, bet winsch tatschu preefch zilwekem tahds rahdijees, kas ne weenu no firds ne schehlo, un fewi ween mihle. Mahzitajs us behrehm gehrbamees wehl dohmaja: »tu nabbaga Zehkabs! Kas tewi pawaddihs un pehz tew schehlohs? Tu ne weenam ne lihdssejis usturru pelniht, ne weenu pa-ehdinajis neds gehrbis, bet patš no pagasta bijis usturrams. Tu ihstajs nabbadfinfch bijis, un tew naw ne kahdu raddu. Bet tu wahrguli! Kad arri ne weens zilweks pafaulē pehz tewis ne schehlo, es schehloju. Es wifflabbaki finnu, par fo tu man effi bijis, un fo tu man labbu darrijis. Un mannam puiffim arri gohdiga dwehsele, tas labpraht lihds ar manni tew pawaddihs.«

Bet jaunam mahzitajam bija leels brihnumš, pee kapsehtas, tur to lihki sagaidija, eeraugoh, ka pulks, pulks lauschu to pawaddija! Gan drihs no katrahm mahjahm weens jeb pahris zilweku lihds gahje, un kas it ne warreja pawaddiht, preefch durwint kahweja, ar zeppuri rohtās, un kluffam schelodamees flattija, kā winnu garram wedde. Un teem, kas pawaddija, firds bija pateesi no schehluma safillufi. Ne ween seewas un meitas brehze, bet arri zitti wihri un firmgalwi affaras raudaja, flaidri kā winneem buhtu mihtajs tehws mirris, jeb dands labba darritajs. Tahds schehlums ne bija redsehts pehz tahda gaudena wahrgula!

Mahzitajs lihka spreddiki fazzija par teem wahrdeem Jahna parahdischanas gramatā, 2 nod. 10 p.: »Effi ustizzigs lihds nahwei, tad es tewim dohschu to dsihwibas frohni!« Wahrdi winnam no firds nahze, un tik ne wiffseem klausitajeem waijadseja fahlt raudah. Kad nu dseedaja: »es sinnu, mannu Pestitaju dsihwu effam, Alleluja!« un draufi nofwehtija, tad zitti mahjās gahje, bet mahzitajs wehl tur palikke pee kahdeem zilwekem, kas to kappu ne atstahje, jo schohs winsch par wiffseem bija eestattijis. Tee nabbaga Zehkaba pawaddidami, kā winna ihstneeki turrejahs, un par wiffseem bija to leelaku schehlumu rahdijufchi. Weens bija tas firmgalwis, ar fo mahzitajs jau fatizzis flimneeku nammā; tad wehl tee diwi wihri tur bija, kas to pehdigu nakti Zehkaba lohpuschi. Un wehl zitti tur gaddijahs, fo mahzitajs ne pafinne. Winni tik ne wiffi nabbadfini liklahs, un jitteem bija tahlu mahjas, fwehchā draudse. F. R.

Lihds 21. Zuhni pee Rihges irr atnahufchi 595 kuggi un aibrakufchi 485.

Brihw drilleht. No Widsemmes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Napierky.